

d ů v o d ů:

Předpokladem pro použití předpisu § 1 odstavec (4) zákona o automobilech jest podle ustálené judikatury nejvyššího soudu, — jakž i dovolatel připouští, — že se odnětí dispozice nad silostrojem vlastníku stalo postupem objektivně (absolutně) bezprávným, činem, příčícím se předpisům všeobecného právního řádu; nestačí tedy porušení pouhých ustanovení smluvních, vydaných nikoli v zájmu všeobecném, nýbrž jen za účelem úpravy právního poměru stran. V scuzeném případě není tento předpoklad splněn, i když se příběh sběhl tak, jak žalovaný tvrdí. Podle svého tvrzení dal domovníku Janu H-ovi příkaz, by telefonoval do garáže Josefa B-a, by bylo auto do garáže odvezeno, H. však telefonoval do garáže opak, že pro auto nemusejí posílat, poněvadž ho doveze Štěpán N., jemuž H. auto skutečně k odvezení do garáže svěřil a jenž podnikl osudnou jízdu na černo, za které byl manžel žalobkyně přejet a usmrčen. Tím poskytl žalovaný H-ovi prostředek a možnost, by se ujal detence a dispozice nad silostrojem. Jestliže H., zneuživ této příležitosti, nesvěřil odvezení auta proti příkazu zřizenci garáže, nýbrž Štěpánu N-ovi, nejde o protiprávní postup, který je bezprávným absolutně, bez ohledu na osobu protiprávnost přivodivší a bez ohledu na její právní poměr k vlastníku auta, nýbrž jen o porušení příkazu. Pomocníkem v provozu není jen ten, komu vlastník svěřil technické zacházení s autem, nýbrž i ten, komu svěřil právní nakládání s autem, neboť i to jest součástíkou provozu. Byl proto H. pomocníkem žalovaného v provozu. Nezáleží na tom, že Štěpán N. nebyl v přímém smluvním poměru se žalovaným, stačí, že byl k odvezení auta ustanoven osobou k nakládání s autem oprávněnou (H-em). Nezmocnil se auta postupem objektivně protiprávním, nýbrž jen vzhledem k tomu, že H. ustanoviv ho k odvezení auta, porušil daný mu příkaz. Jest proto i N-a považovati za pomocníka žalovaného v provozu a nelze žalovaného zbaviti ručení za škodu jízdou na černo N-em způsobenou ve smyslu § 1 odstavec (4) automob. zákona.

Čís. 12146.

I (místní) dráha jest povinna dbáti pravidel opatrnosti uvedených v §§ 1297 a 1299 obč. zák. a neosvobozuje ji, že učinila vše, co jí úřady předepsaly. Jest zodpovědna za škodu způsobenou tím, že se bezpečnostní opatření, jež železniční správa uložila dráze, v době úrazu ukázala následkem změněných místních nebo dopravních poměrů nedostatečnými nebo neúčelnými.

Při drahách nižšího řádu může býti upuštěno od bezpečnostních opatření, předepsaných provozovacím železničním řádem, zejména i od uzavírání přejezdů závorami, avšak jen, pokud to dopouštějí zvláštní poměry. Změnily-li se tyto poměry tak, že dosavadní bezpečnostní opatření nejsou postačitelna a účelna, jest správa dráhy povinna zjednatí nápravu nebo, není-li k tomu sama oprávněna, upozorniti na to dohlédací úřad, by mohl rozhodnouti o zdokonalení bezpečnostních opatření. Změnou v poměrech nerozumí se jen změna v provozu dráhy samé, nýbrž i změna v dopravě po cestě křižující trať dráhy.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1932, Rv I 1133/31.)

Žalobce, jeda na motocyklu přes závorami nechráněný přejezd místní dráhy Jilemnice — Rokytnice, srazil se s vlakem a byl poraněn. Žalobní nárok na náhradu škody proti dráze uznal procesní soud první stolice z polovice důvodem po právu. Odvolací soud nevyhověl odvolání ani té, ani oné strany.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žádné ze stran a odvětil k dovolání žalované dráhy v

d ů v o d e c h :

Neprávem se snaží dovolatelka vyvrátiti pod dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. s. ř. názor odvolacího soudu, že se dráha nesprostila zodpovědnosti za škodné události již tím, že učinila všechna bezpečnostní opatření, která jí byla dozorcím úřadem při otevření místní dráhy Jilemnice— Rokytnice v roce 1899 nařízena. I dráha je povinna dbáti pravidel opatrnosti uvedených v §§ 1297 a 1299 obč. zák. a neosvobozuje ji, že učinila vše, co jí úřady předepsaly, neboť dráhy jsou všeobecně podle § 17 provozovacího železničního řádu čís. 1/1852 ř. z. povinny učiniti a udržovati veškerá opatření, jež jsou podle zkušenosti a technické vědy způsobilá zabrániti úrazům, a jsou proto zodpovědny za škody způsobené tím, že se bezpečnostní opatření, jež železniční správa dráze uložila, v době úrazu ukázala následkem změněných místních nebo dopravních poměrů nedostatečnými neb neúčelnými. Při drahách nižšího řádu může býti ovšem upuštěno podle čl. II. zákona z 8. srpna 1910 čís. 149 od bezpečnostních opatření, předepsaných provozovacím řádem železničním, zejména tedy i od uzavírání přejezdů závorami (§ 41 prov. ř. žel.), avšak, jak onen článek praví, jen, pokud to dopouštějí zvláštní poměry. Změnily-li se tyto poměry tak, že dosavadní bezpečnostní opatření nejsou dostačitelná a účelná, je správa dráhy povinna zjednati nápravu nebo, není-li k tomu sama oprávněna, upozorniti na to dohlédací úřad, by mohl o zdokonalení bezpečnostních opatření rozhodnouti. Že se správa dráhy tak zachovala, není dokázáno, ač je zjištěno, že podstatná změna v dopravních a místních poměrech nastala. Změnou tou se nerozumí, jak dovolatelka míní, jen změna v provozu dráhy samé, nýbrž i změna v dopravě po silnici křižující trať dráhy, neboť zvýšenou frekvencí vznikem motorových vozidel, zvýšenou rychlostí, kterou se vozidla přibližují trati, bylo zvýšeno i nebezpečí osob přes přejezd železniční trati dopravovaných. A že v tom nastala podstatná změna, zjištily souhlasně oba nižší soudy a dovolatelka to v podstatě i připouští. Že správa dráhy sama uznala za potřebné zdokonaliti bezpečnostní opatření u přejezdu, plyne z toho, že již původně ustanovila zřízence k uzavírání přejezdu řetězy, což v roce 1923 odvolala a nahradila příkazem ke snížení rychlosti na 10 km a k dávání výstražného znamení píšťalou u kolíků 200 m od přejezdu vzdálených. Usuzuje-li odvolací soud z toho, že takové opatření bylo i po hospodářské stránce dráhy splnitelné a možné, nedochází k nelogickému závěru, byť se změna v bezpečnostních opatřeních stala z hospodářských důvodů, jak dovolatelka tvrdí, neboť tím není řečeno, že nákladnější bezpečnostní opatření by přesahovala hospodářskou možnost dráhy. Vyžadovala-li již dřívější silniční

frekvence původního bezpečnostního opatření, vyžaduje tím více nyní zvýšená silniční frekvence bezpečnějšího opatření, než je zmenšení rychlosti na přejezdu a dávání znamení píšťalou. Tvrdí-li dovolatelka, že přes zvýšenou frekvenci nebylo dokázáno objektivní nebezpečí přejezdu, protože prý řidiči motorových vozidel jsou podle minist. nařízení č. 81/10 ř. z. povinni zvýšiti míru opatrnosti na nejvyšší stupeň a poněvadž přejezd je ze značné dálky viditelný a na trať je podle minist. nařízení ze dne 30. srpna 1890 č. 169 ř. zák. zakázáno vstoupiti, blíží-li se vlak, uvádí okolnosti, z nichž lze souditi na spoluzavinění řidiče motorového vozidla, nedoličuje však tím, že učinila vše, co opatrnost žádá. Nelze uznati, že by dostačitelnost a vhodnost původního a náhradního bezpečnostního opatření mohl posouditi jen znalec, neboť jde o otázku, zda s hlediska průměrné opatrnosti (§ 1297 obč. zák.) chodců a řidičů vozidel (§ 1299 obč. zák.) používajících silnice křižující přejezd je to nebo ono bezpečnostní opatření dostatečnou výstrahou před hrozícím nebezpečím, a k posouzení toho stačí obyčejná zkušenost. Není úkolem soudu, by uváděl, jaké bezpečnostní zařízení dráha měla opatřiti, by se sprostila viny, nýbrž úlohou jeho jest jen posouditi, zda dosavadní bezpečnostní opatření dráhy vyhovují pravidlům opatrnosti podle §§ 1297 a 1299 obč. zák. i při změněných dopravních a místních poměrech a zda správa dráhy nic neopomenula, co ona pravidla žádají.

Čís. 12147.

Pojem domácnosti. Tím, že manžel zrušil jen fakticky soužití se svou manželkou, aniž jest s ní rozveden a aniž jí bylo povoleno oddělené bydliště, nepřestala domácnost dříve oběma manžely společně sdílená býti domácností manželovou.

Matka manželky, zdržujíc se u ní s její vůlí a k jejímu potřebnému ošetření, není u ní neoprávněně, a to tak dlouho, dokud jí k ošetření dcery bude potřebl.

Opatří-li manžel manželce sám ošetření, pomine důvod, z něhož jest matka jeho manželky oprávněna zdržovati se u své dcery.

(Rozh. ze dne 26. listopadu 1932, Rv I 1569/32.)

Žalovaná, žalobcova tchýně, sdílela se žalobcovou manželkou společnou domácnost v O. Žalobě, by žalovaná byla uznána povinnou opustiti žalobcovu domácnost a vystěhovati se ze žalobcova domu, procesní soud první stolice vyhověl. Důvody: Žalobce domáhá se toho, by žalovaná Marie R-ová opustila nemovitosti, jakož i jeho domácnost, tvrdě, že se tam nastěhovala bez vědomí a proti vůli žalobce, což žalovaná také přiznává, poukazujíc k tomu, že bydlí a zdržuje se u své dcery Alžběty R-ové, kterou ošetřuje, nikoliv u žalobce. Žalobce opírá svůj nárok o ustanovení §§ 354 a 366 obč. zák., které opravňuje žalobce jako vlastníka nemovitostí s podstatou a s užitky věci podle vůle nakládati a každého jiného z toho vyloučiti. Jest proto žalobce jako výlučný vlastník nemovitostí oprávněn žalovati a domáhati se toho, by žalovaná nemovitosti, jakož i domácnost žalovaného opustila. Tchý-